

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 12316-03-21 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

בפני כבוד השופטת אפרת פינק

העותרים
1. עדי בריל
2. מיכאל בריטבין
ע"י ב"כ עו"ד ולדיסלב פינקלשטיין

נגד

המשיבים
1. משרד הפנים
2. רשות האוכלוסין וההגירה ומעברי הגבול, היחידה המשפטית, משרד הפנים
ע"י פרקליטות מחוז מרכז (אזרחי)

פסק דין

1 האם יש להורות לשר הפנים ולרשות האוכלוסין וההגירה (להלן – "המשיב" ו"המשיבה"
2 בהתאמה, ויחד – "המשיבים") לרשום במרשם האוכלוסין את העותרים, אשר נישאו בדרך של
3 היוועדות חזותית? זאת השאלה הנדונה בעתירה שלפניי.

4

5

מבוא

- 6 1. עותרת 1 היא אזרחית ישראל, הרשומה במרשם האוכלוסין כיהודייה וכרווקה. עותר 2 הוא
7 אזרח ישראל, הרשום במרשם האוכלוסין כחסר דת וכרווק.
- 8 2. ביום 24.10.20 נערך טקס נישואין בדרך של היוועדות חזותית, שבמסגרתו השיאה עורכת
9 הטקס שנמצאה במדינת יוטה בארצות הברית את העותרים בעודם בישראל. בהמשך לכך,
10 הנפיקה מדינת יוטה שבארצות הברית לעותרים תעודת נישואין, מאומתת בחותמת
11 אפוסטיל.
- 12 3. העותרים פנו ללשכת רישום האוכלוסין בראש העין בבקשה לשינוי הגדרת מצבם האישי
13 לנשואים. פקיד המרשם סירב לרשום את העותרים כנשואים והפנה את עניינם לברור.
- 14 4. ביום 27.12.20 פנו פקידי לשכת רישום האוכלוסין לשורה של זוגות שנישאו במדינת יוטה
15 בדרך של היוועדות חזותית – כשהעותרים אינם ביניהם – ומסרו כי לאחר בדיקה הוחלט כי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 12316-03-21 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

- 1 יותר להם להירשם כנשואים, בהתאם לתעודות נישואין אותנטיות ומאומתות כדין. ביום
- 2 30.12.20 הודיע המשיב כי הקפיא את ההכרה בנישואין שנערכו באמצעות היוועדות חזותית.
- 3 מספר זוגות נרשמו כנשואים לפני הקפאה זו.
- 4 .5 ביום 31.12.20 הודיעו נציגי המשיבים לעותרים כי החלטה בעניינם טרם התקבלה.
- 5 העותרים וזוגות נוספים הגישו עתירה לבית המשפט העליון בבקשה להורות למשיבים
- 6 לרשום כנשואים. העתירה נמחקה תוך שמירת זכותם של העותרים לפנות לבית המשפט
- 7 לעניינים מנהליים (בג"ץ 159/21 חופש נ' שר הפנים 14.2.21)). בהמשך לכך הוגשה העתירה
- 8 דן. זוגות אחרים הגישו עתירות מקבילות בבית משפט זה ובבתי משפט אחרים.
- 9 העתירה דן כוונה תחילה נגד מחדלו של פקיד רישום האוכלוסין בראש העין לקבל החלטה
- 10 בעניינם של העותרים. בין ובין החליטו המשיבים לסרב לרשום את נישואי העותרים. בהמשך
- 11 לכך תוקנה העתירה, והיא מכוונת עתה נגד החלטת המשיבים לסרב לרשום את נישואיהם
- 12 של העותרים במרשם האוכלוסין. העתירה אינה דנה בתוקף נישואיהם של העותרים אלא
- 13 אך בסוגיית רישום.
- 14 יצוין כי טענה מקדמית של המשיבים בדבר היעדר סמכות מקומית נדחתה, במסגרת החלטה
- 15 מיום 26.10.21.

16

17

טענות הצדדים

- 18 .9 לטענת העותרים, החלטת המשיבים שלא לרשום כנשואים במרשם האוכלוסין אינה כדין,
- 19 והיא התקבלה משיקולים זרים, בחריגה מסמכות, תוך שימוש בפרקטיקה פסולה של מתן
- 20 סעד בררני. מכאן טענו העותרים כי ההחלטה גם נגועה בהפליה פסולה.
- 21 עוד טענו העותרים, כי חובה על פקיד הרישום בלשכת רישום האוכלוסין לשנות את הסטטוס
- 22 האישי, בהתאם לתעודת הנישואין הרשמית והמאומתת שהוצגה לו, וזאת משנישאו במדינת
- 23 יוטה ולפי חוקיה.
- 24 לטענתם, סמכותו של פקיד הרישום מתמצית, לפי החוק, הפסיקה ובהתאם לנהלי המשיבים
- 25 בבחינת אמיתות תעודת הנישואין ולא בבחינת תוקף הנישואין. משמע, כי היה על פקיד
- 26 הרישום לבחון אם הגורם המוסמך במדינת יוטה העניק את תעודת הנישואין, ואם התעודה
- 27 מעידה על קיום טקס מוכר הנוהג בה. משהוצגה תעודה תקפה ממדינת יוטה חרגו המשיבים
- 28 מסמכותם, כך לטענת העותרים, בסירובם לרשום העותרים כנשואים.
- 29 העותרים הוסיפו, כי ההכרעה בדבר מקום עריכת הטקס אינה נדרשת לצורך רישום
- 30 הנישואין, אלא אך להכרעה בעניין תוקף הנישואין. לטענתם, הואיל ואין מקום להידרש

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 21-03-12316 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

- 1 לתוקף הנישואין, גם אין צורך להכריע מהו מקום עריכת הטקס. מכל מקום טענו העותרים,
- 2 כי הטקס נערך במדינת יוטה באמצעות היוועדות חזותית לפי דין המקום. לשם הוכחת
- 3 התוקף החוקי של נישואין בדרך של היוועדות חזותית במדינת יוטה, צירפו העותרים מכתב
- 4 רשמי ממחוז יוטה במדינת יוטה (Utah County Clerk/Auditor), לפיו הטקס התקיים
- 5 בנוכחות הצדדים בפני רשות המוסמכת לחתן לפי חוקי מדינת יוטה.
- 6 כן טענו העותרים, כי פקיד מחוז יוטה מוסמך, לפי דיני מדינת יוטה, ליתן רישיון לנישואין,
- 7 המאפשר עריכת טקס וקבלת תעודת נישואין. לצורך רישיון זה חותמים המבקשים להינשא
- 8 על הצהרה והסכמה באמצעות חתימה אלקטרונית הנשמרת בשרתי המחשבים במשרדי
- 9 פקיד המחוז ביוטה. פקיד המחוז, ולא הצדדים הנישאים, עושה שימוש ברישיון. העותרים
- 10 הדגישו, כי טקס הנישואין נערך בשטח מדינת יוטה באמצעות היוועדות חזותית, אליה
- 11 הצטרפו העותרים ואחרים. עורך הטקס נמצא במדינת יוטה וההכרזה על נישואי בני הזוג
- 12 מתבצעת במדינת יוטה. לאחר ההכרזה, עורך הטקס חותם על רישיון הנישואין ביוטה,
- 13 וחתימתו נקלטת בכתובת IP של שרת מחשבים הממוקם ביוטה. כן נחתם מסמך האפוסטיל
- 14 המאמת את אמיתות תעודת הנישואין, על ידי סגן מושל מדינת יוטה. לטענת העותרים,
- 15 הואיל ולצורך מתן תוקף לנישואין נדרשת חתימתם של גורמים שונים הנמצאים כולם
- 16 ביוטה, הרי שהנישואין לא נערכו בישראל אלא ביוטה. כן הדגישו העותרים, כי לא טענו בפני
- 17 פקיד הרישום כי שהו ביוטה בעצמם בעת ביצוע הטקס.
- 18 עוד טענו העותרים, כי גם הדין הישראלי מכיר בנוכחות וירטואלית קונסטרוקטיבית. כך
- 19 למשל, הכיר הדין הישראלי בנוכחות של עציר או אסיר בדיון בבית המשפט באמצעות
- 20 היוועדות חזותית. כך גם הכיר הדין הישראלי במתן עדות בבית המשפט באמצעות היוועדות
- 21 חזותית. משמע, כי העציר, האסיר או העד "מצויים" באופן קונסטרוקטיבי באולם בית
- 22 המשפט, באמצעות היוועדות חזותית.
- 23 לטענתם, יש לרשום נישואיהם גם מטעמי שוויון, שכן המשיבים כבר רשמו מספר זוגות
- 24 שערכו טקס נישואין במדינת יוטה באמצעות היוועדות חזותית כנשואים. רישום כזה נערך
- 25 לא רק ביחס לזוגות אחרים ששהו בישראל בעת הטקס, אלא גם ביחס לזוגות שאחד מבני
- 26 הזוג שהה במקסיקו בעת הטקס, וזאת מבלי שדרשו תעודת נישואין ממדינת מקסיקו ומבלי
- 27 להידרש לשאלת מיקום הטקס.
- 28 העותרים הוסיפו וטענו, כי משהוכרו בדין הישראלי נישואין באמצעות מיופה כוח, בעוד
- 29 הנישאים מצויים בישראל, למרות החשש למעשי עורמה, חוסר הגינות, היעדר שמיעת
- 30 הסכמה, והיעדר יכולת להתחרט, בנישואין מסוג זה, מקל וחומר שיש להכיר גם בנישואין
- 31 באמצעות היוועדות חזותית, שאינם סובלים מקשיים אלו.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 21-03-12316 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

10. המשיבים עתרו לדחות את העתירה. לטענתם, נישואי העותרים נערכו בישראל שכן פרט למיקומו של רשם הנישואין, כלל רכיבי הטקס נערכו בישראל, ומכאן שיש להחיל על העותרים את הדין המהותי הישראלי. לטענת המשיבים, הואיל והטקס נערך בישראל, לצורך רישום במרשם האוכלוסין, על העותרים להציג תעודה ציבורית של הרשות המוסמכת בישראל, וכזו אינה בנמצא.
- עוד טענו המשיבים, כי הוראה לפקיד המרשם לרשום את הנישואין, שרכיביו העיקריים נערכו בישראל שלא לפי הדין הישראלי, תשפיע על יכולת המדינה לעצב את דיני הנישואין, ותאפשר לכל אדם לעקוף את הדין הפנימי אף ללא יציאה מישראל.
- כן טענו, כי החלטתו של פקיד הרישום להעביר את בקשת העותרים לבירור – בדין יסודה והיא התקבלה בהתאם לנהלי המשיבה. העותרים הציגו מסמך המהווה, לפי הנטען, תעודת נישואין של מדינת יוטה, בעוד שבעת הטקס הם ומרבית המשתתפים, נכחו בישראל. מכאן, שהייתה טעות גלויה בתעודה שהוצגה בפני פקיד הרישום המחויב להפעיל שיקול דעת ובמידת הצורך להעביר העניין לבירור.
- המשיבים הוסיפו וטענו, כי עריכת הטקס באמצעות היוועדות חזותית אינה משנה את מיקומם הגיאוגרפי של העותרים. לטענתם, גם עת שומע בית המשפט עד המצוי במדינה אחרת באמצעות היוועדות חזותית, אין משמעות הדבר שהעד נמצא באולם בית המשפט, או שההיוועדות החזותית יוצרת מרחב וירטואלי משותף. לטענתם, ניתן לגבות עדות כזו רק אם הדין במדינה בה נמצא העד אינו אוסר זאת, מתוך הכרה בכך שהעד מצוי בשטחה. כן טענו המשיבים כי אין משמעות למיקומו של מארח השיחה (host) בהיוועדות חזותית.
- לטענת המשיבים, מירב הזיקות אינן למדינה בה ניתנה התעודה אלא לישראל, וזאת מהטעמים הבאים: העותרים הם תושבי ואזרחי ישראל; העותרים שהו בישראל בעת עריכת טקס הנישואין והם מסרו הסכמתם לנישואין בהיותם בישראל; הם גם מבקשים לממש את נישואיהם בישראל.
- לעמדת המשיבים, רישום נישואין לפי תעודה זרה המעידה על קיומו של טקס וירטואלי, כאשר אין כל זיקה בין הצדדים הנישאים ובין המדינה בה נערך הטקס, הם לא שהו בה, וגם לא מיופה כוח מטעמם, חורג מגדרי הפסיקה.
- עוד טענו המשיבים, כי רישום מספר זוגות כנישואים על בסיס תעודות דומות לאלו שהציגו העותרים בוצע בשגגה. הרישום נערך ביחס למקרים בודדים בלבד (שלושה זוגות נרשמו לפני הכרזת השר ושישה זוגות נרשמו אחריה בשל טעות), וזאת בעוד רישומם של עשרות רבות של זוגות אחרים הועבר לבירור. מכאן טענו, כי אין לבסס טענת הפליה על טעות, ואין להנציח טעות זו. לטענתם, לא היתה מדיניות סדורה לפני בקשת העותרים ומכאן שגם אין מדובר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 21-03-12316 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

1 בשינוי מפלה של מדיניות. המשיבים הוסיפו, כי רשמו את נישואי בני הזוג, שאחד מהם שהה
2 במקסיקו, משום תוקפם הלכאורי של הנישואין במקום עריכתם, משמע במקסיקו.
3 עוד הוסיפו המשיבים, כי לא ידוע אם טקס הנישואין של העותרים נערך לפי הכללים
4 המסדירים את טקס הנישואין במדינת יוטה, והעותרים גם לא הוכיחו את הדין הזר. עם
5 זאת, הובהר כי המשיבים אינם מבססים טענתם על אי עמידת העותרים בדרישות הדין
6 ביוטה, אלא על עמדתם כי הטקס נערך בישראל.

דיון והכרעה

- 9 הנימוק הראשון – על פקיד הרישום לרשום נישואים לפי תעודה ציבורית מאומתת
- 10 11. העותרים נישאו בטקס שנערך באמצעות היוועדות חזותית. בעת הטקס היו העותרים
11 בישראל בעוד שעורכת הטקס היתה במדינת יוטה שבארצות הברית. הטקס נערך לפי חוקי
12 מדינת יוטה והנישואין אושרו במדינת יוטה.
- 13 השאלה העומדת להכרעה היא שאלת רישומם של העותרים כנישואים במרשם האוכלוסין
14 בישראל. לא עומדת להכרעה שאלת תוקפם או בטלותם של נישואי העותרים בישראל.
- 15 12. לפי סעיף 2(א) לחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה – 1965, מרשם האוכלוסין יכול לפרטים
16 שונים הנוגעים לתושבי ישראל וכל שינוי בהם, ובכלל זאת מצבם האישי (רווק, נשוי, גרוש
17 או אלמן). סעיף 3 לחוק מונה פרטים שונים שרישומם מהווה ראיה לכאורה לנכונותם. אולם,
18 ישנם פרטים שרישומם במרשם אינו מהווה ראיה לכאורה לנכונותם, ובגדרם, פרטי הלאום,
19 הדת, מצב אישי ושם בן הזוג.
- 20 סעיף 19ג(א) לחוק מסמיך את פקיד הרישום לרשום כל שינוי בפרטי רישום של תושב, בין
21 היתר, על יסוד הודעה שמסר יחד עם תעודה ציבורית המעידה על השינוי.
- 22 13. האבחנה בין רישום הנישואין במישור המינהלי לשאלת תקפותם במישור הדין המהותי
23 נושאת חשיבות מיוחדת במשפט הישראלי, נוכח המציאות בה חל בישראל הדין האישי הדתי
24 על נישואין של אזרחי ישראל הנערכים בשטח ישראל, לפי סימן 51 לדבר המלך במועצה,
25 1922. לפי הדין האישי, אין בישראל הכרה בתוקף נישואין בין בני זוג השייכים לדתות שונות
26 או בין בני זוג שאחד מהם חסר דת (בג"ץ 129/13 אקסלרוד נ' ממשלת ישראל (26.1.14),
27 חוות דעתו של כבוד השופט רובינשטיין; בג"ץ 9476/96 סרגובי נ' בית הדין הרבני האזורי
28 ירושלים (11.9.06), בפסקה 27; פנחס שיפמן דיני המשפחה בישראל כרך ראשון 278
29 (מהדורה שנייה, 1995)).
- 30 14. מכאן נדרש בית המשפט העליון, בפסיקתו הענפה, לאבחן בין תוקף הנישואין, הנדון לפי הדין
31 האישי, ובין רישום הנישואין, המסור לסמכותו של פקיד הרישום, בהתאם לראיות לכאורה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 21-03-12316 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

- 1 המוצגות להוכחת הטקס. שאלות הנוגעות לתוקף הנישואין נדונות, אפוא, לפי הדין האישי.
 2 רישום נישואין של אזרחי ישראלי, לעומת זאת, אינו מערב הכרעה בשאלת תוקף הנישואין,
 3 ועניינו רישומי – סטטיסטי גרידא.
- 4 15. כך פסק בית המשפט העליון לראשונה בבג"ץ 143/62 פונק שלזינגר נ' שר הפנים, פ"ד יז 225
 5 (1963), בדעת רוב, עת דן בסירובו של פקיד הרישום לרשום את נישואיהם בקפריסין של
 6 העותרת, נוצרייה נתינת בלגיה, ליהודי תושב ישראל. בית המשפט העליון קבע, כי לצורך
 7 רישום מעמד אישי די בהוכחת הטקס באמצעות ראיות לכאורה כדי לחייב את פקיד הרישום
 8 לרשום את הנישואין. כן קבע, כי בדיקת תוקפם של הנישואין אינה מעניינה של פקיד הרישום.
 9 עוד נפסק כי לעניין צורת הנישואין הולכים אחר מקום הטקס, ובאין ראייה לסתור, חזקה על
 10 טקס שנערך במדינה פלונית כי נערך כדין. מכאן הורה בית המשפט לפקיד הרישום לרשום
 11 את הנישואין (על האבחנה בין תוקף הנישואין וכושרם של בני זוג להינשא ובין רישום
 12 הנישואין שאין בו כדי להעיד על תוקף הנישואין, ראו גם: בג"ץ 2232/03 פלונית נ' בית הדין
 13 הרבני האזורי תל אביב – יפו (21.11.06)).
- 14 הלכת פונק שלזינגר יושמה, במהלך השנים, תוך החלטה על מגוון של מצבים. בית המשפט
 15 העליון הוסיף וקבע בבג"צ 2888/92 גולדשטיין נ' שר הפנים ואח', פ"ד נ (5) 89 (1996), כי
 16 אם בני זוג מציגים לפני פקיד המרשם תעודה המעידה על עריכת טקס נישואין לפני קונסול
 17 של מדינה זרה בישראל המוסמך להשיאם, על פקיד הרישום לרשום את בני הזוג כנישואים.
 18 עוד נפסק בבג"ץ 4916/04 זלסקי נ' שר הפנים (19.6.11), כי על פקיד המרשם לרשום במרשם
 19 האוכלוסין נישואיהם של בני זוג, אשר נערכו באמצעות מיופה כוח במדינת אל-סלבדור,
 20 בהיעדרם של בני הזוג, ששהו בישראל באותה העת. בית המשפט הוסיף וקבע באותה פרשה,
 21 כי אין זה מתפקידו של פקיד הרישום להכריע בשאלת תוקף הנישואין ודי לצורך הרישום
 22 אם הובאה ראייה מוסמכת, באמצעות תעודה ציבורית, בדבר עריכת טקס נישואין, המוכר
 23 ונוהג באותה מדינה. כן נפסק, בהקשר זה, כי:
- 24 "האפשרות לנהל טקס נישואין בארץ רחוקה באמצעות מיופי כוח מאפשרת
 25 לאנשים שאינם יכולים להינשא במקום הימצאם, ומסיבות שונות גם אינם
 26 יכולים להגיע יחדיו לארץ אחרת כדי להינשא בה, למסד זוגיותם בדרך
 27 חלופית, ולזכות במקום הימצאם לפחות לרישום זוגיות. כך, למשל, אם אחד
 28 מבני הזוג נמצא במלחמה, או חולה על משכבו, ואינו מסוגל להגיע למקום
 29 הטקס, חלופת הנישואין באמצעות שלוח מאפשרת להגשים את מיסוד
 30 הקשר הזוגי" (שם, בפסקה 34).
- 31 הדברים יפים גם עת מגפת הקורונה מנעה יציאה מגבולות ישראל, בכלל, ונישואי זוגות אשר
 32 אינם יכולים להינשא בישראל, בפרט.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 21-03-12316 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

- 1 בבג"ץ 3045/05 **בן ארי נ' מנהל מינהל האוכלוסין** (21.11.06) הוסיף בית המשפט העליון
 2 והחיל את הלכת פונק שלזינגר גם על נישואין בין בני זוג מאותו מין שנערכו בטקס נישואין
 3 אזרחי בטורנטו שבקנדה. בית המשפט קבע כי על פקיד הרישום לרשום במרשם האוכלוסין
 4 את העולה מהתעודה הציבורית לפיה העותרים נשואים, מבלי שיש בכך קביעה כי בישראל
 5 מוכרים נישואין בין בני אותו מין (לעניין תפקידו הסטטיסטי של המרשם גם ביחס לפרטי
 6 רישום אחרים, לרבות אימוץ וגיוור, ראו, למשל: בג"ץ 1779/99 **ברנר-קדיש נ' שר הפנים**
 7 פ"ד נד(2) 368; בג"ץ 264/87 **התאחדות הספרדים שומרי תורה – תנועת ש"ס נ' מנהל מינהל**
 8 **האוכלוסין במשרד הפנים** פ"ד מג(2) 723)).
- 9 על הלכת פונק שלזינגר נמתחה ביקורת, לא מועטה, במהלך השנים, תוך שנטען כי הרישום
 10 אינו בעל אופי סטטיסטי בלבד אלא שיש לו השלכות ערכיות ומעשיות (ראו: דעת המיעוט
 11 של כבוד השופט רובינשטיין בעניין **בן-ארי**, לעיל; דעת המיעוט של כבוד השופט אנגלרד
 12 בבג"ץ 5070/95 **נעמ"ת נ' שר הפנים**, פ"ד נו(2) 721 (2002); חוות דעתו של כבוד השופט לנדוי
 13 בבג"ץ 80/63 **חקלאי נ' שר הפנים** פ"ד יז(3) 2048 (1963); מנשה שאוה "לשאלת תוקפם
 14 ורישומם של נישואי תערובת שנערכו בפני קונסול זר בישראל" **הפרקליט** מב 188 (התשנ"ה);
 15 איתן לבונטין "מגדל פורח באויר: הלכת פונק-שלזינגר ודיני מרשם האוכלוסין" **משפט**
 16 **וממשל** יא 129 (2008)).
- 17 עם זאת, הלכת פונק שלזינגר עודנה עומדת על מכונה, ומכוחה בדיקת תוקף הנישואין אינה
 18 מענייניו של פקיד הרישום. לפי הלכה זו, סמכויותיו של פקיד הרישום אינן שיפוטיות והן
 19 מוגבלות לפן הפורמלי של בחינת המסמכים המוצגים לו. תפקידו של פקיד הרישום לרשום
 20 את הנישואין ולהימנע מדיון בשאלת תוקפם או פסלותם המהותית של הנישואין.
- 21 אכן, אין פקיד הרישום מחויב לרשום בפנקס רישום שאינו נכון, וזאת עת אי נכונותו של
 22 הרישום גלויה לעין והיא אינה מוטלת בספק סביר. עם זאת, מקום בו מקנן בליבו של הפקיד
 23 ספק לגבי פרט הרישום, אך יש לדבר פנים לכאן ולכאן, חייב הוא להסתפק בראיות לכאורה
 24 ולרשום את הפרט המבוקש, אפילו לא שוכנע בכונותם. מכאן נפסק, כי אין זה מתפקידו של
 25 פקיד הרישום ליתן דעתו על תוקפם של הנישואין, ודי לו אם הובאה לפניו ראיה שהתושב
 26 ערך טקס נישואין, המוכר במדינה בה נערך הטקס (**עניין פונק שלזינגר**, לעיל, בפסקאות 5
 27 – 12 לפסק דינו של השופט זוסמן; **עניין גולדשטיין**, בפסקות 7 – 8; בג"ץ 3987/15 **גישה** –
 28 **מרכז לשמירה על הזכות לנוע נ' שר הפנים** (25.11.19); **עניין בן-ארי**, לעיל).
- 29 כך למשל, בעניין זלסקי עמד בית המשפט העליון על החשש למעשי מרמה וחוסר הגינות
 30 בנישואין באמצעות מיופה כוח, העלול להתעורר בשל היעדרם של בני הזוג מהטקס. עם זאת,
 31 ציין כי תופעת הנישואין באמצעות מיופה כוח מוכרת במדינות העולם, וזאת בין היתר
 32 בתקופות מלחמה או במצבים אנושיים אחרים בהם נבצר מאחד מבני הזוג או משניהם

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 21-03-12316 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

- 1 להיות נוכחים בטקס, כאמור. מכאן קבע, כי בנישואין מעין אלו, בשל אופיים המיוחד, יש
2 לנהוג בזהירות מיוחדת בבדיקת התעודות הרשמיות המוצגות לצורך הרישום.
- 3 פסיקת בית המשפט העליון עוגנה בנוהל מספר 2.11.0001 של רשות האוכלוסין וההגירה,
4 שכותרתו "ביצוע שינויים ותיקונים במצב אישי (נישואין/גירושין/התאלמנות)", עדכון מיום
5 21.6.20 (להלן – "הנוהל") המסדיר את ההנחיות לטיפול בשינוי או תיקון פרט המצב האישי.
6 לפי סעיף 4.4 לנוהל המשיבה:
- 7 בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, ככלל, יש לרשום את השינוי במצב
8 האישי על סמך תעודה ציבורית תקינה המעידה על השינוי. במקרים חריגים
9 בהם עולה חשש לחוסר נכונות פרטי הרישום המבוקשים או לאי אמיתות
10 התעודה הציבורית או לפגם אחר בתעודה, בסמכות פקיד הרישום לעכב את
11 השינוי ברישום עד לבירור הנושא.
- 12 סעיף 4.6 לנוהל קובע כי ככל שהובהר כי מדובר בתעודה ציבורית כדין, המצב האישי יעודכן.
13 לפי הדין שעוגן, אפוא, בפסיקת בית המשפט העליון, ואף בנוהל משרד הפנים, ככלל, על פקיד
14 הרישום לרשום את השינוי במצב האישי על סמך תעודה ציבורית תקינה המעידה על השינוי.
15 על פקיד הרישום להעביר בקשה לרישום שינוי במצב אישי רק אם עולה חשש לחוסר נכונות
16 פרטי הרישום או לאי אמיתות התעודה.
- 17 הנימוק השני – אל לו לפקיד הרישום להכריע בדבר מקום טקס נישואין באמצעות היועדות חזותית
- 18 כאמור, לפי **הלכת פונק שלזינגר**, לעניין צורת הנישואין הולכים אחר מקום הטקס, ובאין
19 ראייה לסתור, חזקה על טקס שנערך במדינה פלונית כי נערך כדין. מכאן, שדי לפקיד הרישום
20 אם הובאה לפניו ראייה שהתושב ערך טקס נישואין, המוכר באותה מדינה, כדי לרשום
21 הנישואין במרשם.
- 22 עוד נפסק **בעניין זלסקי**, כי "במסגרת בדיקת נכונות הפרטים כאמור, ואמיתות התעודות
23 הציבוריות שהוגשו לו בכלל זה, מוסמך פקיד הרישום לבדוק האם התעודות ניתנו על ידי
24 גורם מוסמך במדינת הטקס, והאם הן מעידות על קיום טקס מוכר ונוהג באותה מדינה"
25 (שם, בפסקה 45).
- 26 עולה אפוא מההלכה הפסוקה, שככל שמוצגת תעודה ציבורית תקפה, שניתנה על ידי גורם
27 מוסמך של אותה מדינה שהנפיקה את התעודה, ומעידה על טקס נישואין, המוכר באותה
28 מדינה, על פקיד הרישום לרשום הנישואין במרשם האוכלוסין. ככל שמוצגת תעודה ציבורית
29 תקפה, המדינה שהנפיקה את התעודה היא הסוברנית לקבוע אילו טקסים מוכרים בה,

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 12316-03-21 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

- 1 וממילא למדינה אחרת אין את היכולת להתערב בכלליה (עניין שלזינגר, לעיל, בפסקה 15
2 לחוות דעתו של כבוד השופט זוסמן).
- 3 24. לפי רציונל זה, אין זה בסמכותו של פקיד הרישום לדון ולהכריע בשאלות הנוגעות למקום
4 עריכת טקס הנישואין, בטרם ירשום נישואין לפי תעודה ציבורית הנחזית להיות תעודת
5 שניתנה על ידי רשות מוסמכת, וזאת משום שסמכותו של פקיד הרישום היא רישומית –
6 סטטיסטית ולא מהותית. ככל שמוצגת לפקיד הרישום תעודה ציבורית של מדינה, המכירה
7 בטקס נישואין ככזה שנערך בה, על פקיד הרישום לרשום הנישואין במרשם.
- 8 25. פקיד הרישום לא נדרש אפוא להכריע בדבר מקום עריכת הטקס במקרה של נישואין
9 באמצעות היוועדות חזותית, עת מוצגת לו תעודה ציבורית המעידה על עריכת טקס המוכר
10 במדינה שהנפיקה התעודה. ממילא, גם בית המשפט אינו צריך להכריע בשאלה זו במסגרת
11 עתירה שעניינה בסמכותו של פקיד הרישום.
- 12 26. אולם, אפילו היה מקום לברר את מקום עריכת הטקס, הרי שמענה ישיר לשאלת מיקומו של
13 טקס נישואין שנערך באמצעות היוועדות חזותית בפסיקת בתי המשפט בישראל – אין. כפי
14 שנראה להלן, מדובר בשאלה מורכבת שפנים רבות לה. בנסיבות אלו, מקל וחומר, שאין זה
15 מתפקידו של פקיד הרישום להידרש למקום עריכת הטקס ולהכריע בה, סוגיה שעניינה
16 במשפט המהותי, ולא ברישום הנישואין.
- 17 27. התפתחויות טכנולוגיות בתחום התקשורת, כמו היוועדות חזותית, מספקות פתרונות חדשים
18 לצרכים אנושיים. עד לפני כמה עשרות שנים, לא ניתן היה להעלות על הדעת חוזה שצדדיו
19 אינם מצויים באותו מקום בעת עריכתו, ואילו היום מדובר במחזה נפוץ ומקובל. עד
20 לאחרונה לא שקל איש לערוך טקס נישואין, בו הנישאים נמצאים במקום אחד (ואף בשני
21 מקומות שונים) ואילו עורך הטקס נמצא במקום אחר. התפרצותה של מגפת הקורונה
22 והמגבלות שהוטלו בכל מדינה ומדינה בעולם הדגישו את הצורך למצוא פתרונות טכנולוגיים
23 בתחום התקשורת לפעולות אנושיות שגרתיות, כמו לימודים, קניות, התכנסויות שונות,
24 עריכת עסקים ואף נישואין. לחלק מפעולות אלו נמצא מענה בתקופת מגפת הקורונה
25 באמצעות מגוון דרכי תקשורת, לרבות היוועדות חזותית.
- 26 28. עם זאת, התפתחויות אלו מעמידות בפני בתי המשפט מעת לעת שאלות מורכבות חדשות
27 שטרם נדרש להן. הסביבה הטכנולוגית, פעמים רבות, אינה מעוגנת במקום פיסי. הכללים
28 המשפטיים, לעומת זאת, מניחים הנחות ביחס למקום פיסי. הפסיקה בה נדונו שאלות בדבר
29 מקום המעשה או המחדל, מקום החוזה, מקום המשא ומתן, מקום הנזק, ועוד, מלמדת על
30 הקושי לתת מענה בדבר מיקום פיסי עת עסקינן בשימוש באמצעים טכנולוגיים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 21-03-12316 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

- 1 עיון בפסיקה מגלה כי שאלות של מיקום המעשה או המחדל, החוזה או המשא ומתן נדונו
2 בהקשר של המצאה מחוץ לתחום השיפוט.
- 3 בע"א 9725/04 **אשבורן חברה לסוכנויות ומסחר בע"מ נ' CAE Electronics Ltd** (4.9.07)
4 נדונה שאלת מקום ניהולו של משא ומתן, אגב דיון בבקשה להמצאה מחוץ לתחום השיפוט,
5 במסגרתה נדרש להוכיח "מקום המעשה או המחדל". המשא ומתן התנהל באמצעות שליחת
6 הודעות דואר אלקטרוני בין המערערות, חברה ישראלית, והמשיבה הרשומה בקנדה. בית
7 המשפט העליון התייחס לקושי בקביעת מקום עריכת משא ומתן וחוזה בעולם המודרני,
8 בדברים הבאים:
- 9 "כאשר מדובר בשני צדדים למשא ומתן הנפגשים סביב שולחן, ברורה
10 מאליה התשובה לשאלה היכן התנהל המשא ומתן. אולם, פעמים רבות אין
11 הדברים מתנהלים כך בעולם המודרני. בעולם זה, על אמצעי התקשורת
12 הקיימים בו, קשה לעיתים לקבוע היכן מתנהל משא ומתן, והיכן השתכלל
13 חוזה. כך, ביכולתם של צדדים לנהל משא ומתן באמצעות טלפון,
14 פקסימיליה ודואר אלקטרוני, תוך שימוש בכל אחד מאלה או בכלם יחדיו.
15 אפשרות נוספת שיש להזכירה הינה שיחת וידאו מרובת משתתפים, כאשר
16 כל משתתף נמצא במדינה אחרת. במצבים הנזכרים מתעוררות שאלות
17 באשר למקום כריתת החוזה" (שם, בפסקה 16 לפסק דינו של כבוד השופט
18 אשר גרוניס).
- 19 אותה פרשה עסקה, כאמור, במקום ניהולו של משא ומתן. נקבע בהקשר זה, כי די בשליחת
20 הודאות דואר אלקטרוני לישראל, כדי ללמד כי הפרת החוזה היתה בישראל, משמע כי
21 המעשה בוצע בישראל לצורך התרת המצאה מחוץ לתחום (ראו גם ת"צ 15-10822-02 **לנואל**
22 **נ' LinkedIn Corporation** (9.4.17)). מנגד נקבע בעניין דומה, כי סירוב טלפוני לחתום על
23 חוזה, כאשר המסרבת שוהה בארצות הברית והמבקשים את חתימתה נמצאים בישראל,
24 אינו מהווה מעשה או מחדל שנעשה בתחומי מדינת ישראל (ת"א 10-12-4131 **אשכנזי נ' גונן**
25 (24.2.11)).
- 26 ברע"א 7820/17 **Booking.com B.V נ' חוטה** (2.11.17) הועלתה השאלה אם צפייה בישראל
27 בפרסום באתר אינטרנט בינלאומי, מובילה לקביעה לפיה הפרסום בוצע בישראל, ונקבע כי
28 טרם ניתן מענה מקיף לשאלה זו בדין הישראלי. משתוקנה תקנה 166(5) לתקנות סדר הדין
29 האזרחי, שלפיה ניתן לבצע המצאה מחוץ לתחום גם כאשר הנזק לבדו אירע בישראל,
30 התייתרה שאלה זו (רע"א 9463/17 **Hotels.com L.P נ' סיליס** (16.1.19)).
- 31 גם דיון בברירת דין וסמכות שיפוט בינלאומית עשוי לעורר שאלות בדבר מקום התרחשות
32 של אירוע. כך למשל, נפסק, כי העידן הנוכחי "...מאופיין בניידות חברתית ועסקית ופעילות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 21-03-12316 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

- 1 גלובלית המובילות לכריתת חוזים בעלי זיקה ליותר משיטת משפט אחת, ושההיבט
 2 הטריטוריאלי בהם אינו בעל נפקות מכרעת" (בג"ץ 5666/03 עמותת קו לעובד נ' בית הדין
 3 הארצי לעבודה בירושלים (10.10.07), בפסקה 17 לפסק דינו של כבוד המשנה לנשיאה
 4 ריבלין; ראו גם: ת"צ (מרכז) בן חמו נ' Facebook Inc. ואח' (10.6.16)).
- 5 באשר לסמכות מקומית לדון בתביעה שעניינה הוצאת דיבה שבוצעה ברשת האינטרנט, נקבע .31
 6 כי משפורסמו הדברים, והם חשופים לעיני כל, בוצע המעשה שבבסיס התביעה בכל מקום.
 7 משכך, נקבע כי ניתן להגיש תביעה בעניין זה בכל מחוז שיפוט (רע"א 530/12 יעקובוביץ נ'
 8 זיאס (28.3.12)).
- 9 כאן המקום להעיר, כי בארצות הברית ישנן גישות שונות באשר לסמכות השיפוט של
 10 המדינות בתביעות שעניינן הוצאת דיבה באינטרנט: לפי הראשונה, סמכות מוקנית לבית
 11 משפט במדינה מכוח חשיפה של הדברים בשטח; לפי השנייה, על הדברים להיחשף בשטח
 12 המדינה וכן להיות מכוונים כלפי שטח (*Internet Solutions Corp. v. Marshall*, 39 So.
 13 3d 1201 (Fla. 2010); *Griffis v. Luban*, 646 N.W.2d 527 (Minn. 2002); כן ראו:
 14 *Dongsheng Zang, Revolt against the U.S. Hegemony: Judicial Divergence in*
 15 *Cyberspace*, 39 Wis. INT'L L.J. 1 (2022)).
- 16 זאת ועוד – בארצות הברית נדונה גם שאלת מיקומה של הפרת זכויות יוצרים, על מנת לקבוע .32
 17 את אחריותו של אתר אינטרנט לפרסומים במסגרתו. הסוגיה עודנה מצויה במחלוקת ואין
 18 בה הכרעה ברורה. ניתן למצוא בפסיקת הערכאות השונות מספר מבחנים אפשריים. כך
 19 למשל, מבחן הבעלות על השרת (*Perfect 10, Inc. v. Amazon.com, Inc.*, 508 F.3d 1146
 20 (9th Cir. 2007); *Perfect 10 v. Google, Inc.*, 416 F. Supp. 2d 828 (C.D. Cal. 2006) (להלן
 21 **Perfect 10 Case**); לגישות שונות בעניין מבחן זה, ראו: *Goldman v. Breitbart News* –
 22 *Network, LLC* 302 F. Supp. 3d 585 (S.D.N.Y. 2018) וההפניות (שם). כן הוצע מבחן
 23 השילוב (incorporation) של התוכן המופר בפלטפורמה המציגה אותו (**Perfect 10 Case**,
 24 לעיל, דחה מבחן זה). בפסיקה של בית המשפט העליון בקנדה, אומץ מבחן "הקשר הממשי"
 25 (real and substantial connection) הבוחן את מידת הקשר בין ההפרה והמדינה, שכולל
 26 התייחסות למיקומם של ספקי התוכן, השרת המארח, מתווכים, ומשתמשי הקצה, בעוד דעת
 27 המיעוט סברה כי יש לאמץ את מבחן מקום השרת (*Society of Composers, Authors and*
 28 *Music Publishers of Canada v. Canadian Association of Internet Providers* [2004]
 29 *Susanna H. S. Leong & Cheng Lim Shaw, Copyright* : 2 S.C.R. 427; ראו גם:
 30 *Infringement in a Borderless World – Does Territoriality Matter?* 15 INT'L J.L. &
 31 (INFO. TECH. 38 (2007)).
 32

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 12316-03-21 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

33. גם בתחום הפלילי עשויה להתעורר שאלה של מקום ביצוע עבירות, על מנת לבחון את שאלת תחולת דיני העונשין (סעיף 7(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז – 1977; וראו: ב"ש (מחוזי ת"א) 90861/07 קרלטון נ' יחידה ארצית לחקירות הונאה (17.6.07) בה נדונה שאלת מקום ביצוע העבירה באמצעות רשת האינטרנט; ראו גם: חיים ויסמונסקי חקירה פלילית במרחב הסייבר 123 – 124 (2015)).
34. היבט אחר בו התעוררה סוגיה של מיקום פיסי או וירטואלי הוא בהקשר של נוכחות בדיונים של עצירים ואסירים בדרך של היוועדות חזותית, וזאת בעקבות הצרכים שהתעוררו בעת התפרצות מגפת הקורונה. החקיקה בהקשר זה עברה מספר שינויים מהירים ודרמטיים.
- תחילה נקבעה בחוק האפשרות לקיים דיונים בהיוועדות חזותית בהשתתפות עצורים ואסירים בתקופת התפשטות נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה), התש"פ – 2020 (להלן – החוק), שכאשר לא ניתן לקיים דיון בנוכחות עצור בשל הכרזה על מצב חירום מלא או חלקי, העצור ישתתף בדיון באמצעות היוועדות חזותית (ראו למשל, סעיפים 3(ג), 3(ד)(1), 9(א)(1), 12, 16(א), 16(ג), ו-18(א)(1) לחוק). בחוק זה נקבע כי "יראו חשוד שהדיון בבקשה להארכת מעצרו מתקיים בהיוועדות חזותית ... כמי שהדיון מתקיים בנוכחותו" (סעיף 9(ו) לחוק).
- בהמשך נקבע כי יחולו הוראות דומות על עצור השוהה בבידוד או שקיים לגבי חשש כי הוא חולה (חוק קיום דיונים בהיוועדות חזותית בהשתתפות עצורים, אסירים וכלואים בתקופת התפשטות נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה) (תיקון), התשפ"א – 2021; כן ראו סעיף 19(א)(ב) לחוק). כן נקבע כי בית המשפט רשאי להורות על השתתפות עצור בדיון באמצעות היוועדות חזותית גם אם אינו שוהה בבידוד וכאשר לא הוכרז מצב חירום, בהתקיים תנאים שונים (ראו סעיף 19(ג)(1)(ב) לחוק). בתיקון נוסף, נקבע כי טרם החלטה על מעצר עד תום ההליכים, יש לקיים, לכל הפחות, דיון מהותי אחד בנוכחותו של העצור באולם, אלא אם ביקש העצור לקיים דיונים אלו באמצעות היוועדות חזותית (סעיף 38(2) לחוק סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה) (תיקון מס' 11) התשפ"ב – 2022; כן ראו סעיף 3(ב)(3) לחוק). במקביל תוקן גם חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) התשנ"ו – 1996, על מנת לבצע התאמות למצב החירום בעקבות פרוץ המגפה (סעיף 6 לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2021 ו-2022) התשפ"ב – 2021). לפי סעיף 16(א) לחוק, רשאי בית המשפט, לבקשת עצור, להורות על קיום דיונים "שלא בנוכחותו אלא בהשתתפותו באמצעות היוועדות חזותית".
- אכן, העצור או האסיר אינם נוכחים פיסי בבית המשפט במהלך דיונים המתקיימים בהיוועדות חזותית. עם זאת, מדברי החקיקה עולה התייחסות להיוועדות החזותית כיוצרת מרחב וירטואלי משותף עם העציר או האסיר בנסיבות מסוימות, ובכך נמצא תחליף הולם לנוכחות הפיסי. בהיבט זה ראה המחוקק באסיר או בעציר כאילו התייצב בבית המשפט,

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 12316-03-21 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

- 1 לצורך היבטים מסוימים, וזאת למרות שנכח אך במרחב הווירטואלי באמצעות היוועדות
2 חזותית ולא התייצב פיסית בבית המשפט.
- 3 35. כאן המקום להעיר, כי מדינות שונות, ואף מדינת ישראל, מאפשרות לקבל עדות של עד
4 הנמצא במדינה אחרת, והעדויות אף נגבתה באותה מדינה, בתנאים הנקבעים על ידה (תקנה
5 72(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט – 2018; סעיף 14 לפקודת הראיות [נוסח חדש],
6 התשל"א – 1971; סימן 2 לחוק עזרה משפטית בין מדינות, התשנ"ח – 1998). אמנם, אין
7 משמעות הדבר, כי העד מתייצב בבית המשפט בו נמסרת העדות. עם זאת, המדינה בה העדות
8 מוגשת סוברנית לקבל העדות כעדות קבילה, בהתאם לתנאים שקבעה, והיא המחליטה בדבר
9 אותם תנאים החלים עליה.
- 10 36. באי כוח המשיבים הציעו את מבחן מירב הזיקות לצורך קביעת מקום הטקס, משום
11 שהעותרים הם תושבי ואזרחי ישראל, הם שהו בישראל בעת עריכת הטקס, מסרו הסכמתם
12 לנישואין בהיותם בישראל, והם גם מבקשים לממש את נישואיהם בישראל.
- 13 אולם, מבחן מירב הזיקות הוא מבחן מהותי, ועניינו בזיקות מהותיות, של הנישאים ושל
14 מימוש הנישואין למדינה מסוימת. העותרים אמנם שהו בישראל בעת הטקס, ועל כך אין
15 מחלוקת, אולם שאלת אזרחות או תושבות וכן שאלה של מימוש הנישואין אינן יכולות
16 להשליך על מקום עריכת הטקס. בני זוג אזרחי מדינה אחת עשויים להינשא בטקס במדינה
17 שנייה וליישם נישואיהם במדינה שלישית. יתר על כן, לא נהיר כי מירב הזיקות של הטקס
18 הוא דווקא לישראל. יש לזכור בהקשר זה, כי עורך הטקס שהה ביוטה, רישיון הנישואין
19 הוצא ביוטה וגם האפוסטיל המאמת את תעודת הנישואין ניתן ביוטה.
- 20 מכל מקום, מבחן מהותי שעניינו בנישאים עצמם ובמימוש נישואיהם אינו מתאים להכרעה
21 בשאלה הרישומית שבפנינו. שוב יש לזכור, כי הכרעה בדבר מקום עריכת הטקס אינה נדרשת
22 כאן לצורך קביעה מהותית בדבר תוקף הנישואין אלא לצרכי רישום גרידא.
- 23 37. מכל האמור עולה כי הכרעה בשאלות של מיקום פסי של פעולות הנעשות באמצעות אמצעי
24 תקשורת במרחב הווירטואלי אינה פשוטה כלל ועיקר. פקיד הרישום אינו מוסמך לדון
25 בשאלות מורכבות אלו בבואו להחליט בבקשה לשינוי פרט אישי במרשם. כבר נפסק **בעניין**
26 **גולדשטיין** ביחס לנישואין בפני קונסול של מדינה זרה, שכאשר סמכותו של הקונסול לבצע
27 טקס נישואין מוטלת בספק, והדרך היחידה להכריע בספק היא באמצעות הכרעה שיפוטית,
28 חייב פקיד המרשם לרשום את בני הזוג כנשואים.
- 29 הנימוק השלישי - העותרים הופלו ביחס לאחרים
- 30 38. טעם נוסף, הגם שאינו הטעם העיקרי, עניינו בעיקרון השוויון. המשיבים כבר רשמו נישואין
31 של מספר זוגות שערכו טקס נישואין במדינת יוטה באמצעות היוועדות חזותית. רישום כזה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 21-03-12316 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

- 1 נערך לא רק ביחס לזוגות אחרים ששהו בישראל בעת הטקס, אלא גם ביחס לזוג שאחד מבני
2 הזוג שהה במקסיקו בעת הטקס, וזאת מבלי שדרשו תעודת נישואין ממדינת מקסיקו ומבלי
3 להידרש לשאלת מיקום הטקס.
- 4 39. אכן, אין טעות מינהלית מצדיקה תיקון טעות בטעות (בג"ץ 637/89 "חוקה למדינת ישראל"
5 נ' שר האוצר, כ 49 (1991); בג"ץ 301/69 שמילביץ נ' עיריית תל-אביב-יפו, כד 302 (1970)).
6 עם זאת, לא ניתן להתעלם מרישומם של תשעה זוגות שנישאו בהיוועדות חזותית בטקס
7 שהוכר ביוטה, אשר שישה מתוכם נרשמו גם לאחר שהשר הכריז על הפסקת הרישום. כך גם
8 באשר לרישום נישואי בני הזוג, שאחד מהם שהה במקסיקו בעת עריכת הטקס באמצעות
9 היוועדות חזותית.
- 10 40. על הרשות לשקול את עקרון השוויון בהפעלת סמכויותיה. יחס שוויוני מתבטא במתן יחס
11 שווה לבני אדם שאין ביניהם הבדלים רלוונטיים לעניין, ואפליה פירושה מתן יחס שונה
12 לאנשים שווים משיקולים שאינם ענייניים (בג"ץ 2489/19 אביב בגליל – התנועה לצדק
13 חברתי ומנהל תקין נ' שר הפנים (27.4.21); בג"ץ 4906/98 עמותת "עם חופשי" לחופש דת
14 מצפון חינוך ותרבות נ' משרד הבינוי והשיכון, נד(2) 503 (2000)). כך נכון באשר להפעלת
15 סמכות שברשות, ולא כל שכן ביחס להפעלת סמכות שבחובה. במקרה הנדון, משהוברה
16 אמיתות תעודת הנישואין, לא היה מקום להפעיל שיקול דעת לעניין רישום העותרים
17 כנשואים, והיה על פקיד הרישום לרושם גם מכוח עקרון השוויון בין העותרים ובין זוגות
18 אחרים שנישאו באמצעות היוועדות חזותית ופקיד הרישום רשם כנשואים.
- 19 41. לכך יש להוסיף, כי העותרים אינם יכולים להינשא בישראל, הואיל והם בני דתות שונות,
20 ובתקופה בה נישאו לא ניתן היה לצאת מישראל בשל מגפת הקורונה. משמעות הדבר, כי
21 אפשרות אחרת להינשא לא עמדה בפניהם.
- 22 האם היה על פקיד הרישום לרשום את העותרים כנשואים במקרה הנדון?
- 23 42. במקרה הנדון, העותרים ביקשו לשנות את רישומם לנשואים וצירפו לטופס ההודעה על שינוי
24 מצב אישי, שהוגש לפקיד הרישום, את תעודת הנישואין שהתקבלה ממדינת יוטה, הכוללת
25 את פרטיהם וכן את תאריך ומקום עריכת הטקס. התעודה מאומתת בחותמת אפוסטיל.
26 העותרים לא התבקשו לצרף מסמכים או הצהרות לאחר דחיית בקשתם והעברת עניינם
27 לבירור. לעתירה צירפו גם מכתב ממחוז יוטה במדינת יוטה ביחס לתוקף תעודת הנישואין
28 (נספח ט' לעתירה המתוקנת).
- 29 43. המשיבים לא פירטו טעות כלשהי בתעודה שהגישו העותרים, המצדיקה העברת עניינם
30 לבירור. העותרים לא טענו בפני פקיד הרישום כי נכחו ביוטה שבארצות הברית בעת ביצוע
31 הטקס, ולא יצרו מצג שווא אחר העשוי להביא לגילוי אי התאמה בין הנטען ובין המוצג

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 21-03-12316 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

- 1 בתעודה. טקס הנישואין כפי שבוצע – עת בני הזוג הנישאים שוהים בישראל ואילו מבצע
 2 הטקס באמצעות היוועדות חזותית נמצא במדינת יוטה – הוא טקס מוכר במדינת יוטה,
 3 ותעודת הנישואין שקיבלו העותרים ממדינת יוטה בעקבותיו מאשרת זאת.
- 4 מקרה זה אמנם אינו זהה למקרים דומים אשר כבר נדונו והוכרעו בבית המשפט העליון,
 5 אולם אין בכך כדי להשליך על תקינות התעודה. לפיכך, אי היציאה משטח מדינת ישראל
 6 לשם ביצוע הטקס, אינה מהווה אי נכונות גלויה לעין, המקימה חובה לבחון את תקינות
 7 תעודת הנישואין שהוצגה.
- 8 .44 אולם, גם אם היה מקום להעביר את עניינם של העותרים לבירור, כפי שעשו המשיבים,
 9 תוצאת הבירור הייתה צריכה להיות כי יש לרושם כנשואים במרשם. גם בשלב הבירור לא
 10 היה על המשיבים לבחון את שאלת תוקף הנישואין ומיקומם, אלא את שאלת מהימנות
 11 התעודה שהוצגה בלבד, וזאת משום ששאלת מקום הנשואים היא שאלה מורכבת שהתשובה
 12 לה אינה פשוטה. משהובהר למשיבים כי תעודת הנישואין מאשרת כי העותרים נישאו בטקס
 13 המוכר במדינת יוטה, וכי התעודה ניתנה על ידי הרשות המוסמכת שם, היה עליהם להורות
 14 לפקיד לבצע הרישום. למעשה, לא מצאתי בטענות המשיבים טענה ממשית לעניין זה,
 15 והעותרים הציגו, כאמור, את המסמכים הנדרשים להוכחת כשרות התעודה (נספח א'
 16 לעתירה המתוקנת), ולא התבקשו להגיש מסמכים מבהירים נוספים. לפיכך, הגם שנישואין
 17 בהיוועדות חזותית לא היו מוכרים בעבר ולא נרשמו בישראל, די בבירור שבוצע על מנת
 18 להיוודע לתהליך, ובכך להביא לסיום הבירור ולרישום הנישואין במרשם.
- 19 .45 מכאן עולה שגם אם פקיד הרישום מצא ספק באשר למקום עריכת הטקס, כפי שהוצג לעיל,
 20 היה עליו לרשום את העותרים כנשואים. יתר על כן, גם מטעמים של אי הפליה, ומשרשם
 21 פקיד הרישום זוגות אחרים, שאין אבחנה מהותית בינם ובין העותרים, היה על פקיד הרישום
 22 לרשום את העותרים כנשואים.
- 23
 24 **סוף דבר**
- 25 .46 פסק דין זה מתמקד בשאלת רישומם של העותרים כנשואים במרשם האוכלוסין. אין הוא דן
 26 בתוקף נישואיהם של העותרים, ואין הוא מכיר בהם. אין בהכרעה כדי להשליך על הדין
 27 האישי המהותי. בוודאי שאין בה כדי להשפיע על סמכות המדינה לעצב את דיני הנישואין.
- 28 .47 בבסיס ההחלטה כי היה על פקיד הרישום לרשום את העותרים כנשואים שלושה נימוקים,
 29 העומדים כל אחד כשלעצמו, ומקל וחומר נוכח כל השיקולים יחדיו: האחד – היה על פקיד
 30 הרישום לרשום את העותרים כנשואים בעקבות פנייתם לרשות האוכלוסין, מבלי לערוך כל
 31 בירור בעניינם, וזאת משהציגו תעודה ציבורית תקפה שעל פניה היא תקינה ומהימנה. מדובר
 32 בהתפתחות של פסיקת בית המשפט העליון, מכוח הלכת פונק שלזינגר, שלפיה יש לרשום

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 12316-03-21 בריל ואח' נ' משרד הפנים ואח'

- 1 מצב אישי בהינתן תעודה ציבורית מאומתת של רשות המוסמכת לכך; השני – אל לו לפקיד
 2 הרישום להחליט בדבר מקום עריכת הטקס, כאשר מדובר בשאלה מורכבת המחייבת שיקול
 3 דעת שיפוטי; השלישי – מכוח עקרון השוויון, הואיל ופקיד הרישום רשם מספר זוגות
 4 שנישאו באמצעות היוועדות חזותית במדינת יוטה, ואין אבחנה בינם ובין העותרים. כך
 5 בפרט עת עסקינן בעותרים שאינם יכולים להינשא בישראל ושלא היו יכולים באותה העת,
 6 בשל מגפת הקורונה, לצאת מישראל לצורך נישואיהם.
 7 לאור כל האמור, החלטת פקיד הרישום שלא לרשום העותרים כנשואים חורגת מסמכותו.
 8 מכאן כי העתירה – מתקבלת. המשיבים ירשמו את העותרים כנשואים במרשם האוכלוסין.
 9 48. המשיבים ישלמו לעותרים הוצאות ושכר טרחת עורך דין בסכום של 30,000 ₪ כולל מע"מ.
 10 הסכום ישולם בתוך 30 ימים מהיום, ואחרת יישא ריבית והצמדה כדין.

11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18

המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, ט' תמוז תשפ"ב, 08 יולי 2022, בהעדר הצדדים.

אפרת פינק, שופטת

19
 20